

Bevezetés

A Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium iskolai közössége 2019-2020 tanévben sikeresen pályázott a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM) által kiírt Fogyasztói tudatosságra nevelő Iskola megtisztelő címre. Az elismerés átadására iskolánkban 2020. 02. 17-én került sor ünnepélyes keretek között. Az elismerés az iskola közösségének sok éves munkáját dicséri.

Iskolánk vezetősége, valamennyi pedagógusa, dolgozója számára továbbra is fontos, hogy a fiatalokban kialakítsuk a fenntartható tudatos fogyasztói szemléletet és magatartást, bővítsük a gyakorlatban is használható ismereteiket. Az ilyen irányú, korábban megkezdett munkát folytattuk az elmúlt egy évben is.

Sok, korábban sikeres programot az elmúlt évben hagyományt teremtve ismét megvalósítottunk, de voltak események, amelyek a koronavírus járvány miatt bevezetett digitális tanrend miatt online történtek vagy elmaradtak.

Iskolánk alapértékeinek megvalósításának eszköze tanulóink egészséges életmódra, környezetvédelemre, pénzügyi- és gazdasági ismeretekre, médiatudatosságra nevelése is, amelynek része a tudatos fogyasztói szokások kialakítása. A diákok megismerhetik azokat az összefüggéseket, amelyek a digitalizált környezetben az egészségüket, a környezetüket és az anyagi helyzetüket is befolyásolják a fogyasztási szokások által. Fontos, hogy a fiatalok megértsék, hogy nekik is tenniük kell nap mint nap a fenntartható jövőért, az ökológiai lábnyom csökkentéséért. A jövőben még tovább szeretnénk bővíteni a tanulóink ismereteit a fogyasztói tudatosságról, szeretnénk tudatos fogyasztóvá nevelni őket, ezért újabb és újabb területeket szeretnénk bevonni a szemléletformálásba.

Iskolánk a Debreceni Tankerület intézménye. Szoros kapcsolatot tartunk a tankerületben a Fogyasztói tudatosságra nevelő Iskola címmel rendelkező többi közoktatást folytató intézménnyel. Kapcsolatban vagyunk a középiskolai képzést végző Debreceni Ady Endre Gimnáziummal, a Kós Károly Művészeti Szakgimnázium és Kollégiummal, továbbá az általános iskolai képzést folytató Debreceni Lorántffy Zsuzsanna Általános Iskolával, Debreceni Bocskai István Általános Iskolával, Debreceni Ibolya utcai Általános Iskolával. A fogyasztói tudatosságra nevelésben folyamatos, kölcsönösen segítő és támogató az együttműködésünk a szintén Fogyasztói tudatosságra nevelő Iskolaként is működő Arany János Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskolával.

A Csokonai Gimnáziumban évek óta az oktató-nevelő munka része a fogyasztó tudatosságra nevelés, ennek a tevékenységünknek nagy lendületet adott a fogyasztótudatossággal kapcsolatos díj, ezért iskolánk aulájában olyan információs hirdetőtáblát alakítottunk ki, ahol folyamatosan teszünk közzé a tanulók figyelmét felkeltő sok-sok érdekes cikket, híreket, programokat.

Köszönöm az iskola vezetőségének, hogy folyamatosan minden támogatást biztosít a tanulók fogyasztói tudatosságára neveléséhez. Köszönöm a tantestület tagjainak, hogy az oktató munkájukon túl nap, mint nap nevelik az iskola ifjúságát, hogy felnőttként is tudatos fogyasztók legyenek társadalmunknak. S köszönöm iskolánk közössége nevében a Debreceni Tankerületnek a mindenkori támogatását.

Pósán Enikő

Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium tanár

Debrecen, 2021. 01. 30.

Első éves beszámoló

2. Felelős és biztonságos internet és közösségi média használatra nevelés

A Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola kiemelt figyelmet fordít a tanulók körében a felelős és biztonságos internet és közösségi média használatának kérdésére, figyelembe véve a fogyasztói szokások digitalizáció irányában való elmozdulását, az e-kereskedelem bővülését, különös tekintettel a közösségi média felületein történő vásárlásra. Ennek érdekében biztosítja e témakörhöz kapcsolódóan előadások megtartását, tájékoztató anyagok eljuttatását a tanulók részére.

Iskolánkban, a Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban évek óta nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a fogyasztói tudatosságra nevelés a felelős és biztonságos internet és közösségi média használata terén is megvalósuljon, ez most a koronavírus járvány miatt megvalósuló **digitális tanrend** keretében különös jelentőséget kapott. A felelős és biztonságos internet és közösségi média használatának megismertetése a középiskolás korosztály számára különösen fontos, mert a **digitalizáció elterjedésével, mindennapjainkban való megjelenésével egyre több tevékenységünk kapcsolódik az internethez, a hálózathoz. Közösségi oldalak, szórakoztató, társkereső platformok jelentek meg a kereskedelmi oldalak mellett, amelyek napjainkban már igen nagy forgalmat bonyolítanak. Ezek többsége regisztrációhoz kötött, ahol adatokat adunk meg, sokszor naivan, jószándékúan, nem gondolva vagy nem kellően átgondolva a következményeket. Ennek tudatosítása kiemelt jelentőségű.**

A felelős és biztonságos internet és közösségi média használatára nevelést iskolánk **informatika munkaközössége** koordinálja. A tagok minden évben megszervezik a Digitális témahetet, **amely idén a tavaszi járványhelyzet miatt nem valósult meg.**

részt vesznek továbbképzéseken, ismereteit folyamatosan gazdagítják önképzéssel és kapcsolatot tartanak az iskola vezetőségével, iskolánk rendszergazdájával, tantestületével. Mindannyian azért is dolgoznak, hogy az informatikai eszközök megfelelően, biztonságosan működjenek, a szükséges információs oldalak tartalmi hozzáférhetőek és használhatóak legyenek valamennyi pedagógus kolléga, a titkárság dolgozói, illetve a diákok számára egyaránt. **A Nemzeti Alaptanterv és a helyi tanterv alapján tanmenetünkbe beépítjük a biztonságos internethasználat és közösségi médiahasználat etikettjének szabályait.**

Az elmúlt évben is folytattuk a tanulók felelős és biztonságos internet és közösségi média használatának tudatosítása érdekében megkezdett munkát, amely a négy, illetve öt gimnáziumi év során minden évfolyamra kiterjed. Az ismertetek átadása elsősorban az **informatika és médiismereti órákon** valósul meg, továbbá a témaheteken, tantárgyi versenyeken.

A tanév elején az informatika órákon a kollégák ismertetik a tanulókkal az etikus internet-és médiahasználatot, az informatika termék számítógépeinek, a tantervek digitális tábláinak használatára vonatkozó szabályokat. A tanári értekezleteken gyakran felhívják a kollégák figyelmét az internetes tartalmak jogszerű használatára, a plágium fogalmára és következményeire. Tanulóink az évek során tanórai keretek között ismerkednek meg azokkal a fogalmakkal, összefüggésekkel, amelyekkel felelősen és biztonságosan használhatják a világháló nyújtotta előnyöket:

- internet hozzáférési lehetőségek,
- biztonságos netezés,
- adatvédelem, adathalászat,
- világháló használatának előnyei és veszélyei,
- elektronikus kereskedelem,
- távollévők közötti szerződés,
- internetes gyerekvédelem,
- zaklatás, rágalmazás, becsületsértés,
- internetes csoportok, kapcsolattartás a neten.

A médiaórákon lehetőség van a témához kapcsolódó filmek megtekintésére, szituációk értelmezésére, esetek megbeszélésére.

A tantestület valamennyi tagjának 2020. augusztusában kollégánk, Siteriné Nagy Judit digitális szaktanácsadóként **belső, módszertani továbbképzést** tartott a digitális oktatásban is használható feladatszerkesztő programokról 20 órában.

Az iskolai tanárai és diákjai gyakran és szívesen használják a digitális eszközöket órán, de most a digitális oktatás során rá is lettünk utalva, hiszen ezeknek az eszközöknek a használata biztosítja a mindennapos oktatást.

Iskolánk részese lett 2020. szeptemberében a **Google Suite for Education** rendszernek, amely nagyban megkönnyíti a tanulókkal és a kollégákkal való kapcsolattartást.

A digitális oktatás segítése céljából **digitális feladatbankot** hoztunk létre, ahova minden tanár a tanított tantárgyának megfelelően feltöltheti az általa szerkesztett feladatlaponkat, gyakorló feladatsorokat, dolgozat kérdéseket. Ez nagy segítség mindenkinek, segíti a munkaközösségek összehangolt, egymást támogató munkáját.

A tantárgyi versenyek, az érettségire készülés is gyakran igényli az internetes keresést, projektmunkák készítését. A szaktanárok ezekben az esetekben is emlékeztetik diákjaikat a biztonságos netezésre, a plágium vádjának elkerülése céljából az irodalomjegyzék, a hivatkozások feltüntetésének fontosságára egy dolgozat megírásánál, előadás elkészítésénél.

Az Őszi Pedagógus Napok keretében a digitális oktatás megoldásairól szóló online továbbképzésen vettem részt a Kós Károly Művészeti Szakgimnázium és Kollégium, illetve a Tóth Árpád Gimnázium pedagógusainak előadását megtekintve. Továbbá a Hajdú-Bihar Megyei Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményeinek jó gyakorlatairól is kaptam tájékoztatást.

Januárban a digitális oktatás előnyeiről, hátrányairól, továbbfejlesztésének lehetőségeiről, hatékonyságának növeléséről tartottunk internetes szakmai fórumot a kollégák bevonásával, amelyen elhangzottak a tanulói vélemények, javaslatok is. A fórumon a tankerület más iskola pedagógus képviselői is részt vettek.

A személyes előadások és webináriumok megtekintése mellett folyamatosan figyelemmel követjük az internetes médiumok híradásait, különös figyelemmel a Nemzeti Kibervédelmi Intézet, a Saferinternet Magyarország és az Urban Legends Facebook oldalára. Ezek az oldalak a napi aktualitásnak megfelelő hírekkel hívják fel mindenki figyelmét az internetes csalásokra, vírusokra. Youtube-csatornáikon megosztott videókat, elgondolkodtató történeteket feldolgozó kisfilmjeiket használjuk az internetes csalás, zaklatás, etikátlan viselkedés megfékezésére, a tanulóknál történő tudatosítására. Használjuk a Digitális Jólét Program keretében megjelent Annotált Linkgyűjteményt.

A diákjaink nagy százaléka vásárolt már az internetről. Ehhez az adatok megadásával kell regisztrálni. Megbeszéltük az adathalászat és az adatkereskedelem kérdéseit, milyen célból, kiknek jó ez, és milyen veszélyt jelenthet, ha ellopják az adatainkat. A téma folytatását

jelentette a 2020. őszén a Fenntarthatósági Héten megvalósuló fogyasztóvédelmi előadások, amelyeken szintén szó esett az internetes vásárlásról. A vásárláshoz legtöbbször magyarországi weboldalt használnak, ezért fontos a bejegyzésekhez történő kritikus hozzáállás kialakítása, az álhírek felismerésének segítése.

A jövőben is nyomon is igyekszünk segíteni a diákjainkat, hogy minél tudatosabban, etikusabban legyenek jelen a kibertér világában.

Első éves beszámoló

5. Pénzügyi ismeretek megalapozása

A Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola nagy figyelmet fordít a tanulók pénzügyi ismereteinek a megalapozására, amelynek érdekében lehetőséget biztosít pénzügyi fogyasztóvédelmi ismeretek oktatására.

Iskolánkban, a Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban évek óta nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a fogyasztói tudatosságra nevelés a pénzügyi ismeretek terén is megvalósuljon. A pénzügyi kultúrának a kialakítása, pénzügyi ismeretek megfelelő megalapozása a középiskolás korosztálynál különösen fontos, mert néhány év múlva már nemcsak résztvevői lesznek országunk gazdasági- és pénzügyi életének, hanem alakítói, irányítói is lehetnek.

Az elmúlt évben is folytattuk a tanulók pénzügyi nevelésében a megkezdett munkát.

A pénzügyi tudatosság megismertetése folyamatos a négy, illetve öt gimnáziumi év során, minden évfolyamra kiterjed más-más pénzügyi területek tanítása révén. Így évről évre újulnak és gazdagodnak a diákok ismeretei.

A pénzügyi oktatást iskolánk **matematika munkaközössége** koordinálja. A munkaközösség tagjai folyamatosan gazdagítják ismereteiket önképzéssel, tájékoztatják a kollégákat a feladatokról, versenyekről, a pénzügyi oktatási segédanyagokról és internetes lehetőségekről. A könyvtár is rendelkezik megfelelő, az oktatást segítő könyvekkel, újságokkal.

A munkaközösségek a gyűléseik során rendszeresen megbeszélnek:

- hogyan építhetőek be a pénzügyi ismeretek az adott évfolyamon, melyik az a tananyagrészt, ahol lehetőség van a fogalmak megbeszélésére, valós problémák megvitatására, a mindennapokban is használható tudás megalapozására,
- milyen aktuális eseményekhez kapcsolhatóak a pénzügyi ismeretek,
- hogyan lehet érdekessé, élményszerűvé tenni az ismereteket,
- milyen lehetőségek kínálóznak az iskolán kívüli tudásgazdagításra,
- milyen országos, regionális illetve iskolai versenyek vannak, várhatóak.

A tanulók az **osztályfőnöki, matematika, földrajz, történelem** órákon gyakran találkoznak a pénzüvilággal.

A matematika oktatása számos alkalmat kínál a pénzügyi ismeretek gyakorlati alkalmazására. A tananyag feldolgozásánál gyakori kiindulópont, motiváló eszköz a történelmi áttekintés. Az ismeretek gyakorlati hasznosságára mindig kitérünk. A történelmi korok, korszakok gazdasági életének, illetve a gazdaságföldrajz tanuláskor szintén lehetőség van a pénzügyi ismeretek beépítésére. Az osztályfőnöki óráknak a tanmenetekben is rögzített része a pénzügyekkel való ismerkedés. A végzősök technika, életvitel és gyakorlat órái is alkalmat biztosítanak a pénzügyekről szóló gyakorlati foglalkozásokra.

Valamennyi szaktanár törekszik arra, hogy tanítványaiknak korszerű, használható ismereteket nyújtson - a tantervekben rögzített, érettségire felkészítő ismereteken, tudáson kívül például a pénzügyek területén, az órákon vagy azon kívül, akár kötetlen beszélgetések során is. Tanácsokkal segítik, személyes történeteikkel támogatják a fiatalok pénzügyi boldogulását az életben. A tanulók a gimnáziumi évek alatt megismerkednek a következőkkel:

- pénz története,
- forint és euró,
- bankkártya, bankszámla,
- bankválasztás, banki szolgáltatások,
- megtakarítások, betétek,
- biztosítások,
- kölcsönök, hitelek, diákhitel,
- banktitok, információbiztonság, ügyfélvédelem, panaszkezelés,
- előleg, foglaló,
- utazási szerződés,
- ingatlanvásárlás,
- szavatosság, jótállás.

Az előző tanévben elmaradt, ezért 2020. október elején megtartott **Fenntarthatósági héten** a fogyasztóvédelem nagy szerephez jutott. A Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetségének képviselőjében Vitéz Molnár Jenő a szavatosság, jótállás témájáról beszélt, másnap a Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesületének munkatársa Kiss-Benedek Damarisz a vásárlók jogairól tartott interaktív előadást diákjainknak. Nagyon pozitív volt a tanulók visszajelzése. Ezek a szervezetek első alkalommal tartottak előadásokat iskolánkban Szeretnénk hosszabb távon is sikeresen működő kapcsolatot kiépíteni ezekkel az egyesületekkel.

Iskolánk tanulói rendszeresen részt vesznek a pénzügyi ismereteket igénylő versenyeken, népszerű a Pénzsztar, a Vigyázz, kész, pénz! csapatoknak kiírt pénzügyi vetélkedőkön. Idén is nevezünk ezekre a versenyekre. Diákjaink szívesen kutakodnak az interneten, így az online fordulók alkalmával az eszköztárunk sokat gazdagodik. Az ismereteiket, tapasztalataikat, a pénzügyi érdekességeket megosztják társaikkal beszámolóikban, gyakran szituációs játékokban.

Az elmúlt tanévben, 2020. áprilisában a **K&H Vigyázz, kész, pénz!** pénzügyi versenyen a 10.A osztály 3 fős csapata sikeresen szerepelt, több fordulót teljesítve a döntő előtt esett ki.

Az elmúlt év decemberében csatlakoztunk a Pénzügyminisztérium szervezte **Zset-on** pénzügyi online vetélkedőhöz 16 tanuló részvételével, voltak hibátlan feladatmegoldók, a továbbjutókról később kapunk visszajelzést.

A **PÉNZ 7-t** 2020. márciusában, még a digitális tanrend bevezetése előtt meg tudtuk rendezni. A programhoz a gimnázium már a 2017/2018-as tanévben csatlakozott és

megrendezte a Pénzügyi és vállalkozói témahetet. A témahét keretei között, a lehető legtöbb diákot bevonva a munkába, felhívtuk a figyelmet a pénzügyi tudatosságra. Rengeteg internetes segédanyagot, korábbi tanári képzések anyagait felhasználva sokszínű programtervet valósítottunk meg. Már ekkor minden évfolyamnak kínáltunk lehetőséget tanórai keretben a szokásostól eltérő, kellően motiváló egyéni ismeretszerzésre.

A legutóbbi alkalommal 9. évfolyamon pénzérme tervezése, 10. évfolyamon költségvetési kvíz kitöltése, 11. évfolyamon pénzügyi személyiségteszt kitöltése, 12. évfolyamon a banki hitelekhez kapcsolódó tudáspróba megírása volt a feladat. Valamennyi osztály készített Pénzzel kapcsolatos posztert, amelyeket az iskola aulájában állítottunk ki. 10. évfolyamos tanulók egy csoportjának Debrecenben, a Füredi utcai OTP fiókban a helyi vezető, Fonó Erzsébet, tájékoztató előadást tartott. Továbbá Power Point-os előadást tartottunk az érdeklődő fiataloknak több csoportban.

Szerettük volna felhívni tanulóink figyelmét a pénzügyi kultúra fejlesztésének fontosságára. Az előző évhez képest igyekeztünk még átgondoltabban tervezni, még ötletesebbé tenni a pénzügyi ismeretszerzést, még jobban alkalmazkodni a mindennapok kihívásaihoz.

Ma már a középiskolás tanulók is találkoznak pénzügyi helyzetekkel. Fontos, hogy a fiatalokban kialakuljon az igény a pontos, hiteles, körültekintő pénzügyi ismeretszerzésre, így későbbi pénzügyi döntéseiket helyesen tudják meghozni. ...ezért nekünk, pedagógusoknak is tenni kell!

Első éves beszámoló

9. Fenntartható fogyasztás elterjesztése

A Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola rendszeresen szervez fenntartható fogyasztás elterjesztését szolgáló programokat diákjai számára. Ennek keretében nagy hangsúlyt fektet a fogyasztóvédelem és a környezetvédelem kapcsolatára, valamint azok fontosságára.

A Debreceni Csokonai Vitéz Mihály Gimnázium 2012 óta Ökoiskola, 2019-től Örökös Ökoiskola. Ebben szerepet játszott az is, hogy a fogyasztói tudatosságra nevelés már évtizedek óta folyik az iskolában a fenntartható fogyasztás elterjesztésével is.

A fenntartható fogyasztás terjesztésével nap mint nap törekszünk a fogyasztó tudatos szemlélet kialakítására, erősítésére tanulóinknál. Előtérbe került az a nézet, hogy a környezetvédelemmel, fenntarthatósággal összefüggő ismereteket nem egy tanórán, és nem egy osztállyal kell megismertetni, hanem minden órán, minden tantárgy keretében időt kell szakítani erre a témára. Meg kell keresni az ismeretátadás lehetőségeit, példát kell mutatni és összefüggésbe hozni a tantárgyak adta lehetőségeket a fenntarthatóság problémáival.

Az elmúlt évben is folytattuk a tanulók fenntartható fogyasztásra nevelésében a megkezdett munkát.

A fenntarthatóság elterjesztésével kapcsolatos feladatokat, eseményeket és az Ökoiskola projektjét iskolánk **biológia és kémia-fizika munkaközössége** koordinálja. A tagok rendszeresen részt vesznek továbbképzéseken, ahol gyakran szakmai előadásokat tartva képviselik az iskolát, továbbá ismereteiket folyamatosan gazdagítják önképzéssel is. Az **Őszi Pedagógus Napok** keretében online megvalósuló Fogyasztói tudatosságra nevelés

továbbképzésen vettem részt az ebesi Arany János Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskolában.

A mai gazdaság, társadalom, a gyorsan fejlődő technológia arra készíti bennünket, hogy minél többet költsünk. Ezt sugallják a reklámok, és ezt látják a tanulók is, így nagyon nehéz helyzetbe kerülhetnek a tanárok. Iskolánkban a **valamennyi tanítási órákon** is foglalkozunk a fenntarthatóság témájával, legyen az biológia vagy történelem, angol vagy matematika. Igyekszünk megtalálni a módját, hogy ezt a témát beépítsük a tananyagba, például egy tananyaghoz kapcsolódó újságcikk, felvetett probléma, megoldandó feladat kapcsán. Az osztályfőnöki és az életvitel és gyakorlati ismeretek tanóra nagyobb szabadságot és lehetőséget biztosít erre. Az internet segítségével van lehetőség motivációs videók megtekintésére, amik alapot adnak egy vita elindításához, a tanulói vélemények meghallgatásához és ütköztetéséhez. Mindez elősegíti a tanulók kommunikációjának fejlődését, ok-okozati összefüggések feltárására készíti a tanulókat, és felveti a jövő problémáit, gondjait, amivel majd a tanulóknak felnőtt korukban kell megküzdeni. Ügyelünk arra, hogy hétköznapijaink minél inkább vegyszermentesek legyenek, A kémiai kísérleteknél is odafigyelünk a vegyszerek használatára. Nagyon fontos az iskola közvetlen környezetének és udvarának gondozása, ezért folyamatosan zöld növényeket ültetünk. A termeket folyamatosan cserepes növényekkel díszítjük. Az iskolánkban még főleg nyomtatott tankönyveket használunk. Ezek többsége a könyvtár állományában van és kölcsönözhető. A digitális tananyagokat a tanárok egyénileg használják óráikon, ha olyan tanteremben vagyunk, ahol rendelkezésünkre áll digitális tábla. Gyakran dolgozunk fel tananyagot, teszünk fel kérdéseket, úgy, hogy ehhez a tanulók saját digitális eszközeiket használják.

Évek óta részt veszünk a **Fenntarthatósági témahét** eseményein. A 2020. évi eseményt a koronavírus okozta járványhelyzet miatt ősszel, október elején rendeztük meg. Különösen sok érdekes programban volt részük tanulóinknak. Kiemelt témánk volt az energia, klímaváltozás, egészségnevelés, A téma feldolgozására terem dekorációs, az „Energiatermelés lehetősége” címmel plakát versenyt hirdettünk. A témahetet összekapcsolva a Nagyerdő napjával nagyerdei sétát szerveztünk. Csatlakoztunk a témahét oldalán megjelent online kérdőív kitöltéséhez, továbbá a „Zöld osztály” pályázathoz www.pontvelem.hu oldalon. „Mesélnek a fák” – irodalmi pályázatot írtunk ki diákjainknak. A fogyasztótudatosságra nevelés általános kérdései mellett az energiafelhasználás csökkentése is szerepet kapott Molnár Jenő az Országos Fogyasztók Egyesületének tagjának és Kiss-Benedek Damarisz a Fogyasztóvédők Szövetségének tagjának előadásában. A Fenntarthatósági témahét minden napján 10 órától tanórát lehet meghallgatni a fenntarthatóságról. Az első tanórát hétfőn Dr. Áder János Köztársasági Elnök úr tartotta. Iskolánk a sorozat valamennyi előadását megtekintette.

A gimnáziumunk az iskolai aktivitást nyomon követve, fényképeket, eredményeket összegyűjtve pályázott a legaktívabb iskola díjra, amelyen 1. helyezést elérve pénzdíjazásban részesült.

Rendszeresen gyűjtjük a használt elemet, használt telefonokat, telefon akkumulátorokat, hogy ezzel se szennyezzük a környezetünket. Az elemgyűjtők az iskola több helyiségében megtalálhatók. Az idei évben is csatlakoztunk a **Passzold vissza, tesó!** - a használaton kívüli mobiltelefonokat gyűjtő, világszerte zajló kampányhoz.

Rendszeres szervezett programunk a tavaszi diákönkormányzati nap. Idén ennek az eseménynek a fenntarthatósághoz kapcsolódó programja az online térben valósult meg – kis filmeket néztek meg a tanulók az osztályfőnökökkel, amelyet aztán megbeszéltek, továbbá biológiai totót tölthettek ki.

Nagyon népszerű a szemétszobrászat. Élvezettel készítene a tanulók másoknak haszontalan anyagokból díszeket, szobrokat – jó látni a különböző ötleteket, ahogy a téma megmozgatja a diákok fantáziáját. 2020. novemberében az ebesi Arany János Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola által meghirdetett „**Gondold újra!**” - hulladékból kreatív tárgyak az újrahasznosítás jegyében kiállításon a Csokonai Gimnázium 1. helyezést ért el, oklevelet és vásárlási utalványt nyertünk. Decemberben beneveztünk a Debreceni Loránffy Általános Iskola által hirdetett „**Újratervezés**” című fogyasztói tudatosságot népszerűsítő online kiállításra is.

A szelektív hulladékgyűjtés, a komposztálás, a csomagolóanyagok mennyiségének csökkentése egy-egy példa arra, hogy hogyan lehet az iskolákban jó példát mutatni. Tanári munkánk során a digitális eszközök használatával igyekszünk minél kevesebb papírt használni. A **digitális oktatás** hónapjaiban a tanulóink otthonukban tartózkodtak, tartózkodnak, ezért nagyon fontosnak érzi valamennyi pedagógus, hogy felhívja a tanulók figyelmét az élelmiszerek eltarthatóságára, az egészséges ételekre, a minél kevesebb szemét termelésére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a komposztálás lehetőségére. A járványhelyzet miatti kormányintézkedések következtében az otthon töltött idő miatt felértékelődik a szép környezet, ezért tanítványainkat folyamatosan biztatjuk a lakókörnyezetük rendezésére, takarítására, a növények és állatok gondozására. Továbbá az otthoni bezártság, ingerszegény környezet miatt fontos a testi és lelki egészség érdekében a rendszeres testmozgás, egészséges táplálkozás, minőségi kikapcsolódás – erre is felhívjuk a tanulóink figyelmét. 2020. tavaszán csatlakoztunk a Magyar Diáksport Szövetség felhívására a világszerte indított Dove Önbizalom Programhoz, amely a fenntartható és egészséges életmódot szeretné a fiatalok életében népszerűsíteni.

2020. decemberében pályáztunk a Diákhitel Zrt faültetési akciójára az iskola nevében történő tanulói regisztrációval. Valamennyi diákunk sajátjának érzi az iskolát és környezetét, s ezt az akcióhoz kapcsolódó több száz fő is mutatja.

Az iskolában működő öko-munkacsoport, amelybe minden munkaközösség delegál tagot, az elektronikus levelezőrendszeren, internetes közösségi hálózaton és az iskolai honlapon keresztül folyamatosan tartja a kapcsolatot az iskola közösségével, különösen sok hasznos információt oszt meg a karantén ideje alatt is. A digitális oktatáshoz szükséges eszközökkel a tanulóink többsége rendelkezik, ha mégis szükséges segítség, akkor az iskola biztosít tanulóknak és tanároknak egyaránt, megfelelő eszközt.

Iskolánk is csatlakozott a szeptemberi **Európai Mobilitási Hét** fenntartható városi közlekedést, környezetbarát közlekedési módokat népszerűsítő felhívásához, programjaihoz. Az iskola területén elhelyezett kerékpártárolók is lehetőséget biztosítanak a környezetkímélő közlekedési forma választására az otthonaink és az iskola között. Az autómentes nap keretében, már hagyománnyá vált, hogy iskolánk diákjainak egy csoportja tanáraik társaságában kerékpárra ülve ellátogat a 15 km-re lévő Zeleméri templomromhoz, így volt ez az idei tanévben is. A túrához évek óta már más iskolák képviselői is csatlakoznak.

Az iskola külső kapcsolatai sokrétűek, a társadalmi és civil szervezetekkel egyaránt jó kapcsolatot ápolunk. A legfontosabb kapcsolat a Debreceni Egyetem különböző intézeteivel, és a Debreceni Ökoiskolákkal.

Az elkövetkező években is szeretnénk folytatni fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységünket. Igyekszünk tanulóinkat motiválni, nevelni a fogyasztói tudatosságra, annak ellenére, hogy más világot sugall nekik a média, mást látnak, mást tartanak értékesnek. Törekszünk arra is, hogy diákjainkon keresztül, segítségükkel a családokat is meggyőzzük a fenntarthatóság fontosságáról.

Első éves beszámoló

10. Kereskedelmi egységek, helyi termelői piacok látogatása – vállalás volt

A Fogyasztói tudatosságra nevelő iskola oktató jelleggel megszervezi kereskedelmi egységek, piacok látogatását, elősegítve helyi termelői piacok, termékek, valamint fogyasztóbarát vállalkozói szemlélet megismerését és a fogyasztóvédelmi tudás gyakorlati használatát.

Tanulóinkat fontos, hogy egészségesek, energikusak, fitteek, csinosak legyen, s tudják, hogy a testmozgás mellett az étkezéseikre is oda kell figyelniük. Érdekli őket az egészséges táplálkozás, a különféle étrendek, bioételek. Szívesen kóstolnak új ízeket, nyitottak az modern technológiával készült ételek fogyasztására. Előnyben részesítik a hazai jó minőségű élelmiszereket. Igyekeznek elkerülni az adalékanyagokat, mesterséges színezékeket tartalmazó túl cukros, túl zsíros ételeket.

Sok és sokféle programot terveztünk a kereskedelmi egységek, helyi termelői piacok látogatása, mint vállalásunk kapcsán, de a koronavírus járvány miatt bevezetett digitális tanrend miatt a többnyire személyes kapcsolatot igénylő események nem valósultak meg vagy az online térbe kerülve módosultak. Igyekeztünk, hogy tanulóinkhoz az interneten is eljuttassuk azokat az információkat, törekvéseket, amelyek hozzájárulnak fogyasztótudatos gondolkodásuk kialakításához, bővítéséhez, megszilárdításához.

Terveztük kereskedelmi egységek, helyi termelői piacok látogatását. A tavaszi digitális oktatás során a pedagógusok beszélgettek tanítványaikkal arról, hogy az otthoni bezártság, ingerszegény környezet miatt fontos a testi és lelki egészség érdekében a rendszeres testmozgás, egészséges táplálkozás, minőségi kikapcsolódás. Felhívták a tanulók figyelmét az élelmiszerek eltarthatóságára, az egészséges ételekre, a minél kevesebb szemét termelésére, a szelektív hulladékgyűjtésre, a komposztálás lehetőségére. Mindenkit bíztattak arra, hogy az ételek elkészítéséhez szükséges alapanyagokat, elsősorban zöldségeket és gyümölcsöket a helyi piacokon megjelenő helyi termelőktől szerezzék be.

A közeli, kis piacokon történő vásárlás számtalan előnnyel jár. Az áru nyomon követhetősége, minősége, termelési módja leinformálható, meg lehet kérdezni az árustól. Személyes kapcsolat alakulhat ki az eladó és vevő között, ami növeli a termék iránti bizalmat. A helyi élelmiszerek gazdag, különleges ízvilággal, rendelkeznek. A szezonális termékek mindig frissek. A termékeket környezetkímélő, hagyományos módon, nagyobb élömmunkával, nagy odafigyeléssel állítják elő. A közvetlenül a termelőtől történő vásárlással kedvező áron vásárolhatunk. A termelő bevétele helyben marad, így erősíti a helyi gazdaságot.

Amikor lehetőség adódott, hétfő délután a Debrecen belvárosban működő Nagypiacot és néhány lakótelepi piacot látogattunk meg kis csoportokban a már életbe lépő járványügyi szabályok betartásával.

A gimnázium aulájában minden évben tartunk ásványokból bemutatót és vásárt, kézműves termékekből több napos adventi vásárt. A tanév elkezdése utáni hetekben az osztályok is szerveztek hasonló bemutatót és vásárt saját maguk által egészséges alapanyagokból készített édes és sós süteményekből. Más alkalommal gyümölcs teát kínáltak a tanulók. Az eladás során kapott pénzt az osztálypénzhez teszik. Az árusítás után a pénz értékét jobban megbecsülik, vásárló erejét is jobban megértik.

Szerettünk volna mézes napot rendezni, ahol a környék különféle ízű termelői mézeit kóstolhatnák diákjaink. Terveink között szerepelt más népek jellegzetes ételeinek bemutatása is. Reméljük ezeket is megvalósíthatjuk.

A karantén időszaka új lehetőséget is hozott. A fiatalok közül többen arról számoltak be, hogy elkezdtek otthonaikban főzni, sütni. Szívesen osztották meg, osztják meg a mai napig tapasztalataikat, receptjeiket, az elkészült ételek fotóit egymással. A diákok elmondták, hogy szívesen készítenek és fogyasztanak egészséges ételeket.

Iskolánkban a kémia órák keretében a tanulóink megismerkedhettek az élelmiszerek csomagolásán lévő összetevőkkel, az E-számokkal, allergén és rákkeltő anyagokkal. Beszélgettünk a GMO technológiáról és a GMO élelmiszerekről. Kémiai kísérletes foglalkozásokon a tanulók az élelmiszerek összetételét vizsgálták.

A mindennapi életben fontos, hogy vevőként, fogyasztóként is megfelelő és korrekt információkkal rendelkezünk. A város szakmai szervezetinek, fogyasztóvédelmi egyesületeinek munkatársai adtak tájékoztatást diákjainkat arról, hogy milyen jogokkal rendelkeznek, mire ügyeljenek a bolti, piaci, illetve online vásárlásoknál. A Fenntarthatósági héten Molnár Jenő az Országos Fogyasztók Egyesületének tagja, illetve Kiss-Benedek Damarisz a Fogyasztóvédők Szövetségének tagja beszélt ezekről előadásaikban. Az interaktív előadásokon szituációs feladatokat oldottak meg.

Néhány év múlva a most középiskolás korosztály az ország gazdasági életének szereplői lesznek. Lesznek alkalmazottak, lesznek östermelők, többen esetleg vállalkozók. S egyéni boldogulásuk miatt lehet, hogy még többen vállalkoznának. Fontos, hogy megfelelő információval, vállalkozói ismeretekkel rendelkezzenek ahhoz, hogy majd felelőséggel tudjanak dönteni. Ezt szolgálja már most is a tizenkettedikes diákok órarendjében szereplő technika, életvitel és gyakorlat tantárgy tananyagának egyrésze. A tanmenetet átgondolva a vállalkozói ismereteket hatékonyabban építenénk be.

Minden tanuló számára fontos megismerni a fogyasztóbarát vállalkozások ismérveit. A fogyasztóbarát ügyfélszolgálatot, amely alkalmas a fogyasztói reklamációk gyors, hatékony és jogszerű elintézésére. A fogyasztói tudatosságot ösztönző tájékoztató rendszert, amely kiemelt hangsúlyt fektet arra, hogy a termékek értékesítésével, illetve a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos valamennyi információ a lehető leghatékonyabb és legegyszerűbb módon eljusson a fogyasztókhoz.

Tanulóink figyelmét fel szeretnénk nyomatékosabban hívni arra, hogy fenntartható fogyasztást folytatva, úgy tervezzék meg fogyasztásukat, hogy az a lehető legkevésbé jelentsen káros hatást a jövőbeli generációk számára, illetve a legminimálisabb környezeti ártalommal járjon.

Az iskolai nevelő-oktató tevékenység során a legáltalánosabb emberi, európai és nemzeti értékeket kívánjuk közvetíteni tanulóinknak. Feladatunknak tartjuk, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. Érték legyen az élelmiszer, a jó minőségű és egészséges helyi termék. Szívesen fogyasszuk a kiskertekben termelt zöldséget, gyümölcsöt és az abból készült ételeket. Feladatunknak érezzük azt is, hogy a fogyasztóbarát vállalkozói szemléletet, a fogyasztóvédelmi tudás gyakorlati használatát megismertessük diákjainkkal. Így is szeretnénk segíteni azt, hogy a fiatalok fogyasztói tudatos szemlélettel rendelkezzenek.

A jövőben újabb és újabb területeket szeretnénk bevonni tanulóink fogyasztó tudatos szemléletének formálása céljából.